

Rada Evropy
Výbor ministrů

**Doporučení Výboru ministrů členským státům ke svobodě výkonu profese advokáta
Dop.(2000)21**

(Přijaté Výborem ministrů dne 25. září 2000 na 727. schůzi náměstků ministrů)

Výbor ministrů, s odkazem na Článek 15.b Statutu Rady Evropy,

maje na zřeteli ustanovení Evropské konvence o lidských právech;

maje na zřeteli Základní principy Organizace spojených národů o roli advokátů, schválených Valným shromážděním Organizace spojených národů v prosinci 1990;

maje na zřeteli Doporučení č. D (94) 12 o nezávislosti, účinnosti a úloze soudců, přijaté Výborem ministrů Rady Evropy 13. října 1994;

zdůrazňujíc zásadní úlohu, kterou advokáti a profesní sdružení advokátů také zastávají při zabezpečování ochrany lidských práv a základních svobod;

usilujíc o podporu svobody výkonu profese advokáta za účelem posílení prosazování zákonnosti, ve které se advokáti účastní, zejména v úloze hájit základní svobody;

uvědomujíc si potřebu spravedlivého výkonu justice, který zabezpečuje nezávislost advokátů při plnění jejich pracovních povinností bez jakýchkoli nesprávných omezení, vlivu, podněcování, tlaku, vyhrožování nebo zasahování přímého či nepřímého z jakéhokoli směru nebo z jakéhokoli důvodu;

uvědomujíc si nutnost zabezpečení správného výkonu zodpovědnosti advokáta a zejména potřebu, aby advokáti získali dostačující proškolení a našli správnou rovnováhu mezi svými povinnostmi vůči soudům a vůči svým klientům;

berouc na vědomí, že přístup ke spravedlnosti mohou vyžadovat osoby v ekonomicky slabém postavení pro získání služeb advokátů,

doporučuje vládám členských zemí, aby přijaly nebo posílily, podle okolností, všechna opatření, která považují za nezbytná s ohledem na implementaci zásad, které obsahuje toto doporučení.

Pro účely tohoto doporučení „advokát“ znamená kvalifikovanou a oprávněnou osobu podle národního práva vystupovat před soudem a jednat jménem jeho/jejích klientů, zabývat se právní praxí, předstupovat před soud nebo poskytovat právní poradu a zastupovat jeho/její klienty v právních záležitostech.

Zásada I

– Všeobecné zásady o svobodě výkonu profese advokáta

1. Mají být přijata veškerá opatření za účelem respektování, ochrany a podpory výkonu profese advokáta bez diskriminace a bez nesprávného zasahování ze strany insti-

tucí nebo veřejnosti, obzvláště ve světle odpovídajících ustanovení Evropské konvence o lidských právech.

2. Rozhodnutí týkající se oprávnění provádět advokátskou praxi nebo vstoupit do této profese by měly vykonávat nezávislé orgány. Tato rozhodnutí, ať už je učiní nezávislý orgán nebo ne, by měla být předmětem revize, kterou provede nezávislý nebo nestranný soudní orgán.

3. Advokáti by měli mít svobodu vyznání, slova, pohybu, sdružování a shromažďování a obzvláště by měli mít právo účastnit se veřejných diskusí o záležitostech, které se týkají práva a výkonu spravedlnosti a navrhnout legislativní reformy.

4. Advokáti by neměli trpět nebo by jim nemělo být vyhrožováno sankcemi nebo vyvíjen nátlak v souvislosti s jejich profesními normami.

5. Advokáti by měli mít přístup ke svým klientům včetně a zejména k těm osobám, které byly zbaveny své svobody a měli by mít možnost jim radit v soukromí a zastupovat své klienty v souladu s ustanovenými profesními standardy.

6. Mají být přijata veškerá opatření na zabezpečení respektování důvěrnosti vztahu mezi advokátem a klientem. Výjimky z této zásady by měly být povoleny pouze tehdy, budou-li v souladu se zákonnými normami.

7. Advokátům nesmí být odepřen přístup k soudu, před který jsou oprávněni předstupovat a měli by mít přístup ke všem příslušným spisům, když obhajují práva a zájmy svých klientů v souladu se svými profesními normami.

8. Ke všem advokátům, jednajícím ve stejné věci, by měl soud přistupovat rovnocenným způsobem.

Zásada II

– Právní vzdělání, proškolení a vstup do právní profese

1. Právní vzdělání, vstup a pokračování výkonu právní profese nesmí být odepřeno z důvodů, a to zejména pohlaví nebo sexuální orientace, rasy, barvy pleti, náboženství, politického nebo jiného názoru, etnického nebo sociálního původu, příslušnosti k národní menšině, vlastnictví, rodu nebo fyzické nezpůsobilosti.

2. Mají být přijata veškerá nezbytná opatření za účelem zajištění vysoké úrovně právního proškolení a morálky jako předpokladu pro vstup do této profese a poskytnutí dalšího vzdělávání advokátů.

Právní vzdělání včetně programů dalšího vzdělávání by mělo posilovat právní dovednosti, zvyšovat uvědomění si záležitostí etických a lidských práv a školit advokáty respektovat, chránit a prosazovat práva a zájmy svých klientů a podporovat správný výkon spravedlnosti.

Zásada III

– Úloha a povinnost advokátů

1. Advokátní komory nebo jiná profesní sdružení advokátů by měly vypracovat profesní normy a pravidla chování a měly by zajišťovat, aby při obhajobě legitimních práv a zájmů svých klientů měli advokáti za povinnost jednat nezávisle, řádně a poctivě.

2. Advokáti by měli respektovat zachování profesionální mlčenlivosti v souladu s interními zákony, směrnicemi a profesními normami. Jakékoliv porušení mlčenlivosti bez vědomí klienta by mělo být předmětem odpovídajících sankcí.

3. Povinnosti advokátů vůči svým klientům by měly obsahovat následující:

- a) poskytovat klientům poradenství ohledně jejich zákonných práv a povinností a rovněž i o pravděpodobných závěrech a důsledcích případu včetně finančních nákladů;
- b) především usilovat o smírné vyřešení případu;
- c) podnikat právní kroky na ochranu, respektování a posílení práv a zájmů svých klientů;
- d) vyloučit střet zájmů;
- e) nepřijímat větší objem práce než který jsou schopni dobře zvládnout.

4. Advokáti by měli respektovat soudní moc a měli by vykonávat své povinnosti před soudem způsobem, který je v souladu s národními právními a jinými zásadami a profesními normami. Jakékoliv zdržení se profesionálních aktivit ze strany advokáta nesmí poškodit zájmy klientů nebo jiných lidí, kteří požadují jejich služby.

Zásada IV

– Přístup všech osob k advokátům

1. Musí být přijata veškerá nezbytná opatření, která zajistí, že všechny osoby budou mít skutečný přístup ke všem právním službám, které poskytují nezávislí advokáti.

2. Advokáti by měli být podporováni v poskytování právních služeb osobám, které se nacházejí ve slabém ekonomickém postavení.

3. Vlády členských zemí by měly, v případě potřeby, zajistit skutečný přístup ke spravedlnosti, měly by zajistit, aby efektivní právní služby byly dostupné osobám nacházejícím se ve slabém ekonomickém postavení, obzvláště osobám, které byly zbaveny svobody.

4. Povinnosti advokátů vůči svým klientům by neměly být ovlivněny skutečností, že celé poplatky nebo jejich část je hrazena z veřejných fondů.

Zásada V

– Komory/Sdružení

1. Advokátům by měla být dána možnost a podpora při úsilí vytvářet a vstupovat do místních, národních nebo mezinárodních sdružení, které samostatně nebo společně s jinými orgány, mají za úkol posilovat profesní normy a zabezpečovat nezávislost a zájmy advokátů.

2. Advokátní komory nebo jiná profesní sdružení advokátů by měly být samosprávnými orgány nezávislými na orgánech úřední moci a na veřejnosti.

3. Měla by být respektována úloha advokátních komor a jiných profesních sdružení advokátů při ochraně svých členů a při obhajobě jejich nezávislosti vůči jakýmkoli nesprávným omezením nebo porušením práva.

4. Advokátní komory a jiná profesní sdružení advokátů by měla být podporována v úsilí zabezpečovat nezávislost advokátů a měla by, kromě jiného:

- a) bez bázně podporovat a potvrzovat věc spravedlnosti;
- b) hájit úlohu advokátů ve společnosti a obzvláště udržovat jejich čest, důstojnost a bezúhonnost;
- c) podporovat účast advokátů v projektech na zabezpečení přístupu ke spravedlnosti osobám ve špatné ekonomické situaci, obzvláště podporovat poskytování právní pomoci a právního poradenství;
- d) prosazovat a podporovat právní reformy a diskuse o stávající a navrhované legislativě;
- e) posilovat prosperitu členů profese a pomáhat jim a jejich rodinám, pokud to okolnosti vyžadují;
- f) spolupracovat s advokáty jiných zemí za účelem posilování úlohy advokátů, a zejména posuzovat práci mezinárodních organizací advokátů a mezinárodních mezivládních a nevládních organizací;
- g) podporovat co možná nejvyšší úroveň kvalifikace advokátů a respektování norem a pravidel chování ze strany advokátů.

5. Advokátní komory a ostatní profesní sdružení advokátů mají učinit nezbytné kroky včetně obhajoby zájmů advokátů u příslušného orgánu v případě:

- a) uvěznění nebo zadržení advokáta;
- b) rozhodnutí vést soudní řízení, které by zpochybňovalo bezúhonnost advokáta;
- c) v případě osobní prohlídky advokátů nebo domovní prohlídky;
- d) v případě zabavení dokumentů nebo materiálů ve vlastnictví advokáta;
- e) uveřejnění tiskových zpráv, které vyžadují jednání jménem advokátů.

Zásada VI
– Disciplinární řízení

1. V případech, kdy advokáti nejednají v souladu s profesními normami, které jsou stanoveny v kodexech chování vypracovaných advokátními komorami nebo jinými sdruženími advokátů nebo legislativou, musí být přijata příslušná opatření včetně disciplinárního řízení.

2. Advokátní komory nebo jiná profesní sdružení advokátů by měla být zodpovědná nebo v případě potřeby

oprávněna se účastnit disciplinárního řízení týkajícího se advokátů.

3. Disciplinární řízení by se měla vést s plným respektováním principů a zásad stanovených Evropskou konvencí o lidských právech včetně práva zúčastněného advokáta účastnit se řízení a možnosti požádat o soudní přezkoumání rozhodnutí.

4. Měla by být respektována zásada přiměřenosti při určování sankcí za disciplinární přestupky, kterých se advokáti dopustili.